

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés egész évre - - 12 korona.
fél évre - - - 6 "
negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
Videki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

A kinek nincs helye a magyar nemzet parlamentjében.

Amióta az aranyos, márványos nemzeti palotában tartja gyűléseit a képviselőház, kevés igazi szép felemelő ünepe volt ott a magyar nemzetnek. Sokszor volt durva kitérők, vad szidalmak, rombolások és alkotmányellenes erőszakosságok színhelye a páratlanul szép goth stílusú ülésterem és ime közelebből ezt a szomorú mozaikot újra tarkította rikító színével egy újabb, eddigelé páratlan merénylet.

Vajda-Vojvoda Sándor, kit a román nemzetiségi párt a legnagyobb korteskedések útján éppen Alsó-Fehér vármegye magyar-igeni kerületében látott jónak elhelyezni, durva, izléstelen és éppen nem férfias módon jónak látta megsérteni azt a magyar nemzetet, melynek kebelében él, melynek földjéből bír, melynek köszönheti doktori címét és amelynek intelligenciája, annak idejében, szívesen látta maga körében az ő magyar nemes elődeit.

A képviselőházban igyekezett védekezni és vezekelni Vajda dr. Társai figyelmeztettek ballépésére, elítélték cselekedetét, a képviselőház heves kitérők kíséretében szigorúan megrotta bűnösségét s a mint az „Erdélyi Hírlap” írja, tekintélyes románok, mint Dăianu Iles dr. gör. kath. főesperest, dr. Franku Ámos ügyvéd is elítélik parlamenti szereplését.

Ámde ez nem elég. Az ilyen magatartásból le kell vonnia a következtetést választó

kerülete választóinak is, megvárnak, románok egyaránt, aki e haza hű polgárának tartja magát. Lehetnek külön véleményeink a politikában, vallásban; beszélhetünk más és más anyanyelven, — de akár magyarul akár románnyelvű legyen az a képviselő, akit ez ország valamely választókerülete küld az ország házába, — annak férfiatlan, silány módon nem szabad kompromittálni választóit és önmagát.

A választók adjanak komoly, erélyes férfias választ Vajdasdon, Magyarigeben, Zalánán, Bucsumban Vajda szereplésére; utasítsák el maguktól a vele való szolidaritásnak legcsekélyebb nyomát is, és fejezzék ki a Vajda cselekedete folytán méltán földezett bizalmatlanságukat. Végül is e föld lakossága együtt el századok óta; egymásra van utalva századok óta, együtt érez örömben-bánatban és szüksége is van az összetartásra. Aki oly súlyosan vét e nép, jól felfogott érdeke ellen, az nem méltó e nép képviselőjére. Ezt kell Vajda doktorral megértetni.

Közigazgatási bizottság gyűlése.

A folyó hó 10-én tartott gyűlés báró Kemény Árpád főispán elnöklete alatt folyt le, melyen jelen voltak Csato János, gróf Bethlen Sándor, báró Kemény Pal, Török Bertalan, Gaspár János, dr. Mayer Ödön vál. biz. tagok.

S z á s z József alispán jelenti, hogy a sorozás márcz. 9-én kezdetét vette Balászfalván.

A folyókon a jégmenés márcz. 22-én indult meg kisebb kárt a csombordi hídnál, nagyobbat a küküllői miháczfalvi hídnál okozott. A balászfalvi hidat az utászcsapatok mentették meg. Dr. Mayer Ödön biz. tag indítványára felterjesztés intéztetik a kereskedelmi miniszterhez a tövisi vasúti állomás halaszthatlan átépítése és kibővítése végett. Több fegyelmi előzetes vizsgálat elrendelése után Abrudbánya államsegély iránti kérése pártolólag felterjesztetett. Belügyminiszter rendelete folytán még a múlt évi képviselő-választási ügyekből kifolyólag az előzetes vizsgálat Imreh József és Incze Antal főszolgabírák és Draja Miklós városi tanácsos ellen megindítottatott.

Cirner Ákos jegyző útdó törlési, dr. Inczédi J. Ödön gyógykötség és kivételes nősülési engedély iránti ügyeket, Zalányi Géza építési ügyet adtak elő.

Tóth Miklós árvaszéki elnök jelentése szerint a gyám- és gondnoksági ügyek rendben vannak.

Róka József pénzügyigazgató jelentése szerint márcziusban befolyt 103.002 kor. adó, hátralék 3.410.622 kor. Hadmentességi díjban 1660 kor. folyt be, hátralék 282.451 k.

Albert Iván kir. épít. hiv. főnök jelenti, hogy a rohamos olvadás sok kárt okozott, melyek helyreállítása iránt az intézkedés megtétetett. A kereskedelmi miniszter 424.000 kor. összeget utalt közmunkákra és építésekre, jelesen az abrudbányai, az Ozd-M. Sulye közötti, a miháczfalva—vizaknai, az o-dályai, a strázsa—o-girbói, a hosszu-

TÁRCZA.

Búcsú Deli Ödöntől.

Volnának a betűk megannyi kis virág
Mezőnkről színekkel, illattal gazdagon:
Adnám mint egy csoport, eltávozó barát!
Hogy rád mosolygjanak jövendő utadon.

Volnának a szavak megannyi gyöngy, korál
Füzérbe szedve, mint egy rózsakoszorú:
Emlékül nyujtanám, hogy míg leolvasod
— Ha sorsod rosszat ád — távozzék a ború!

Volnának a hangok megannyi halk sóhaj,
Hanghullám, mely lágyan, mint a szolozsma zeng:
Utánad küldeném oly felhők szárnyain
Melyek fuvalmain a szív békéje leng! . . .

Nagyenyed, 1907. április 10.

Albert Iván.

A labdázásról.

Volt idő, kedves olvasóink, mikor nemcsak a gyermek és serdülő ifjuságnak, de még a meglelt férfiaknak is, ha kikerekedhettek a jó tágas rétre, a labdajáték volt a legkedvesebb mulatsága. Mert nekünk úgy tetszik, mintha maupáság nem volna oly sok

híve a labdajátéknak, mint régentén, mikor még Deak Ferencz is kiment képviselőtársával a pozsonyi rétre s egyszerre csak puff, puff, puff! repült a jó kemény bőrlabda egyik honatya hátáról a másikéra. Az igaz, hogy akkor is akadt egy képviselő, a ki így szólt:

— Ugyan, hagyjatok fel a labdázással, mit szólnának az ifjak, ha meglátnák?

— Azt, — felelte Deak Ferencz, — hogy a képviselők is emberek.

Bizonyos, hogy a labdázásnál szebb, nemesebb s a testnek megedzésére alkalmasabb játék nem is képzelhető. Nincs is játék, melynek eredetét a labdázásnál régebb időbe lehetne visszavinni.

Már az egyiptomiak labdáztek, mint azt a hátramaradt rajzok bizonyítják. A görögök meg annyira fontosnak tekintették a labdázást, hogy gimnáziumokban e célra külön helyiséget rendeztek be. A görögöktől, mint minden egyebet, a labdajátékot is átvették a rómaiak s föl van jegyezve Catórol, hogy midőn ebédjét elköltötte, ment a Mars mezejére labdázni. Érdekes, hogy a görögök-nél is, meg a rómaiaknál is, labdamesterek voltak, kik a fiukat labdázásra tanították.

Ugy a labdák, mint a labdajátékok különfelek voltak a görögöknél és a rómaiaknál egyaránt. Volt olyan labdajátékuk, melynél a labdát kézzel hajították el vagy ütötték ki; volt olyan, melynél ütőbotot használtak; sőt olyan is, melynél a labdát lábbal rugdalták.

A rómaiaktól átöröklődött a labdázás valamennyi európai nemzetre. Az angoloknál, németeknél, francziáknál, később az olaszoknál és spanyoloknál is, a nevelésnek igen fontos részévé lett a labdajáték.

A mi őseink is ismertek a labdajátékot. Ismerték őseink nemcsak a tarka bőrből összevarrott s szőrrel tömött labdát, de a léggel felt vagy tollal tömött labdát is, melyet lábbal rugdaltak vagy kézzel ütöttek. Legérdekesebb volt azonban sokféle régi játékaink közt az, midőn a labdát magasra dobták s röptében kópjával vagy nyállal lelőni igyekeztek. Legvirágzóbb volt a magyar labdajáték Mátyás király és a Báthoryak idejében s csak később szorította le egy kissé a tornázás, de kedveltségét máig sem veszíté el a labdajáték s nem is veszíti el soha.

A labdázás már azért is ajánlatos tested-

telke—preszákai, a csicsóholdvilág—alamori és a sorostély—lászlótanyai útrészletek kiépítésére.

Nehéz János kir. tanfelügyelő márcziusban megvizsgálta a nagyenyedi ev. ref. tanítóképezdét és több iskolát, óvodát. A túri, sárdi, vajasdi, m.-szenkirályi, marosgezei, csekelaki, kutyfalvi iskolák államosítása iránt a tárgyalásokat megkezdte. Felenyeden, M.-Herepén az iskolaépületek készülnek. Az Emke 12.000 kor. kamatmentes kölcsönt ajánlott fel Kissolyoson iskolaépítésre. Több tanítói áthelyezés történt. A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár az enyedi iskolák részére 200 koronát ajánlkozott.

Daniel Imre kir. ügyész most foglalta el állását. Jelentése szerint az ügymenet rendes.

Dr. Doboz Vilmos vm. főorvos szerint az egészségügyi állapot márczius havában kedvező volt. Influenza, légzőszervi hurut fordult leginkább elő. Az alvinczi járás és Vizakna kivételével született 751 gyermek, meghalt 539 egyén. A m. kórházban ápolott 144 beteg, ápolás alatt maradt 67.

Török György állami állatorvos jelenti, hogy az állategészségügy általában kedvező volt. Lépfene Csombordon és Megyeréken, sertésvész a Szedinka tanyán, sertésorbáncz Gáldtón fordult elő.

Villanyvilágítás.

A képviselőtestület tagjai a polgármester elnöklete alatt tegnap népes értekezleten tárgyalták a villanyvilágítás ügyét. Az értekezlet a keddi közgyűlésre készítette előre ezen ügyet, hogy a közgyűlésen a pályatervek könnyen elbíráltathatók legyenek, a kivitelre alkalmas terv hosszabb vita nélkül elfogadható s a szükséges kölcsön megszavazható legyen.

Az előadó Hollós József műszaki tanácsos volt, ki a Ganz és Társa és a Siemens-Schuckert czégek pályaterveit ismertette.

Helyesnek mondja a város azon tervét, hogy a város a közvilágításon felül már most

játék, mert nem költséges. A legtöbb társasjátékhoz egy ütőfa szükséges, melyet minden nagy faragó ügyesség nélkül magunk is készíthetünk. Háromféle ütőfa van pedig: lapos ütő, hengerütő és receütő. Magyar labdajátékhoz csak a két első szükséges, a receütőt csupán egyes angol labdajátékoknál használják. A lapos ütő főként kezdő labdázóknak való, mert ezzel könnyebben el lehet találni a labdát; de használják jó labdázók is, ha ferdén vagy oldalt akarják ütni a labdát, mert ez az ütés könnyebb az ilyen ütővel. A hengerütő előnyösebb, ha magasra vagy távolra akarjuk ütni a labdát, még pedig egyenes irányban. A hengerütő egy körülbelül egy méter hosszú s két-három centiméter átmérőjű egyenes, simított, gömbölyű bot, melyet legjobb fűz- vagy akác-fából vágni. Ez se nem könnyű, se nem nehéz s ha jól eltaláljuk a labdát, röptül, akár a kilótt golyó. A receütőt csak idegen labdajátékoknál használják. Ez egy kör- vagy leginkább tojásdad alakban meghajlított fa- vagy vasbronsból áll, mely zsineggel háló módjára van befonva s az egész egy fogatyuval ellátva.

Talán mondanunk se kellene, hogy fölötté fontos a labdának a készítése. Legjobb, ha a labdát mindig külön készítetjük vagy

még 3000 lámpára tétetett ajánlatot; mert ezen számot a város 10 éven belül bizonyosan eléri s az ezen tervnek megfelelő első berendezés összehasonlíthatatlanul kevesebbe kerül, mint a későbbi esetleges telepkibővítés. A telep felépítéshez a városa hitelét kell adja 450—460.000 korona erejéig. Ezen összegben a vállalkozó czég a telepet, vezetékeket, berendezést felépíti s a telepet készen mindjárt hasznóképpel veszi, hogy így azt mintegy felszerelve addig, a míg a város azt tőle jövedelmező létesítményképpen átveszi. Ezen időig fizet kamatot, törlesztést, üzleti rezsit, mindent.

Hogy melyik vállalat tervét fogadják el, az attól függ, hogy melyik olcsóbb és melyik kezeli majd a hasznóbérlés tárgya telepet megbízhatóbban és a városra nézve gazdaságosabban.

Ezeket a követelményeket a Ganz- és Társa czég ajánlatában látja megtalálhatónak.

Mindjárt a fejlesztő erőt, a Diesel-motort a Ganz-czég 16.000 koronával olcsóbban szállítja; már pedig a Diesel-motor alkalmazása a gőzgépek mellett föltötte kívánatos, mert kazán, kazánház ennél nem kell, a vízből a motornak kevés kell s a vízben nem válogatós. Ezen kívül a motor a gőzgéppel szemben mindenkor szolgálatképes, üzeme olcsóbb s csupán fentartása költségesebb a gőzgépénél.

A Ganz-gyár a társa fölött az üzemviteli szerződésben is előnyösebb, mert a közvilágításra feléjeli világításra 800 órával ajánl többet versenytársánál; ezenkívül a sétatéri 26 lámpát is ingyen adja. Ugyancsak a Ganz-czég Wolfram- és nem szénszálas lámpákat ígér szállítani, a mi a régi 32 gyertyafényes lángok helyett 45—50 gyertyafényű erős lángot jelent.

Saját fogyasztásra is olcsóbb a Ganz-féle ajánlat. A motorikus erőt kilowattként a Siemens-czég 18 fillérjével szemben 7 fillérért adja s korlátlan szolgálat biztosítása mellett iparosok kilowattját a villanytakarékban 20 fillérért, korlátoltan 12 fillérért kapják a Siemens-Schuckert czég 30 fillérjével szemben.

A Ganz-czégnek az üzem vitele is jobb, a

magunk csináljuk, mert a boltokban ritkán lehet találni tartós és alkalmas labdát. Ha gummilabdát akarunk használni (habár a gummilabdák csak néhány egyszerű játékhoz ajánlhatók), a labdát 5—10 percig kell forró vízben áztatnunk, hogy megpuhuljon, vagy ütőgéppel kell megpuhítani. A szőrrel tömött bőrlabdát legcélszerűbb szeletenként kivágni a marhabőrből s összevarratni és mindössze csak akkora nyílást hagyunk rajta, a melyen a szőrt be lehessen tömni. Végül aztán a nyílást is bevarratjuk. Az ilyen labdát célszerű még zsineggel is bekötöni; ez tartósabbá teszi. Ugy is készíthetünk labdát, ha egy kis parafa golyócskára néhány selyemszalagot csavarunk, míg csak a kis golyótól kellő nagyságu gömb nem lett s akkor aztán vékony keztyűbőrbe varrjuk. A léggel töltött labdát akként készítjük, hogy az üres bőrlabdába megfelelő nagyságu disznóhólyagot szorítunk.

Most még csak egy fontos kérdés van hátra. Hol labdázunk? Hacsak lehetséges, minél tágasabb, vízszintes fekvésű helyen, mely apró fűvel be van növe, hogy a futásnál ne verhesünk föl port. Jól megjegyezzük, hogy poros helyen a labdázás sem egészséges, de szem- és tüdőrontó.

mi a czég javára a legerősebb argumentum gyanánt irandó. A telep átvehetésére Ganz 5 év mulva jogositja fel a várost, esetleg azontul egy évi felmondás mellett minden évben; vetélytársa csak 10 év mulva adná át az üzemet, azontul mindig újból csak 10 év elteltével.

Ganz a közvilágításért 5000 koronát kér a társa 4000 koronájával szemben, de 2 év elteltével visszafizet 5000 koronát évenként, bárhogyan menjen is az üzlet. Siemens-Schuckert 6 év mulva adja ezen összeget, mint hasznóbérlést.

Hollós a Ganz és Társa czég ajánlatát elfogadásra ajánlja.

Az építési végösszeg 425.000 koronát tesz ki, amihez 15.000 korona forgótőke szükséges. A forgótőkét a vállalat, később hasznóbérlő köteles vagy beruházásokban, vagy készpénzként elszámolni s ezt a tanács ellenőrzése mellett kezelni.

Az acetylént fogyasztó bérlők az acetylén helyett ingyen kapnak villanyt, magától értetődően csak annyit, mint amennyi acetylent béreltek. Ganz és Társa a bérlési idő alatt az acetylén-költség annuitásait is fizetni vállalta.

Polgármester javasolja, hogy az értekezlet a Ganz-czég ajánlatát a folyó hó 16-án tartandó közgyűlésnek elfogadásra ajánlja s egyszersmind a szükséges kölcsön felvételét is megszavazni terjeszse elő. Elnök javaslatát egyhangulag elfogadták.

A város közönségére nagyon megnyugtató a műszaki tanácsos azon ígérete, hogy ő a munka kivételét is ellenőrizni fogja s éppen azért, a mit ő most ajánlott, minden város- atya nyugodt lelkiismerettel megszavazhatja.

Ipari Közműhely.

Az ipari közműhely létesítése érdekében csütörtökön délután népes értekezlet volt a polgármester elnöklete alatt. Az értekezleten vármegyénk főispánja is részt vett. Jelen voltak még a város országgyűlési képviselője, Méhely József szaktanár, mint a kereskedelemügyi minisztérium kiküldöttje s mintegy 20 iparos. A miniszteri kiküldött a közműhely létesítésére szükséges tennivalók fölül világosította fel az értekezletet. Erre a célra az állam adna ingyen mintegy 20.000 korona értékű különböző ipari gépet, amihez aztán csak gépcarnokról és hajtóerőről kellene gondoskodni. Ezeket a város adhatná s költségeit törleszthetné a gépek használatáért az iparosoktól befolyó díjakból. A város ezen költségei mintegy 15—20.000 koronát tennének ki s így a munkadíjakból évenként körülbelül 2000 korona kellene befolyjon, ami intenzív géphasználatot tételez föl. Erre ismét szükséges volna az áruraktár, árucarnok létesítése, hol a főlős számmal készült és készíthető árúk értékesíthetők volnának.

Mindez persze csakis hitelszövetkezeti alapon történhetnék meg. Ha iparosaink a hitelszövetkezetben például 10.000 korona részvényt jegyeznének, abban az esetben a kereskedelemügyi miniszter is adna ugyanannyi kamatmentes segélyt s ezenkívül még 20.000 korona hitelt is, amely összegekből az egyes szakipari csoportok felállítására volna lehetséges — mind olyan dolgok, amelyek iparosainknak kiszámíthatatlan hasznót jelentenek s a város összes iparosai jólétét volnának hivatva állandóan szolgálni.

Vármegyénk ideálisan gondolkozó főispánja ellenállhatatlanul kedves kapacitá-

ezioja is arra irányult, hogy a szövetségben rejlő erőt megértsék iparosaink s ne vessék el maguktól a miniszternek hatalmas segítségét, most, mikor azt két kézzel nyújtja; hanem fogjanak össze, lépjenek szövetségi alapra s a helybeli szövetséget kibővítésével olcsó pénzen szervezzék szakcsoportokat, anyag- és áruaktárokat és munkálják önön jólétüket a szövetségbe való tömeges belépéssel. Ily értelemben szólalt fel Gáspár János képviselő is.

A közműhely épületét az állam nem fogja adni, az több, mint bizonyos; az iparosok felépíttetni nem tudják, avval mindenki tisztában van; azt hisszük, hogy a közműhely felépítése is a város kötelessége lesz s ezért erről gondolkozni most a villanyvilágítás behozatalának tárgyalása alkalmával a hivatottak ne feledkezzenek meg.

Közkórházunk.

Az Alsófehér 29. számában e czim alatt dr. Farnos Árpád által irt czikkre, minthogy az a tárgyilagosság terét elhagyta, nem válaszolok.

Dr. Winkler.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Birói kinevezés.** A király II. avas Sándor dr. marosludasi járásbírói albirót a marosludasi járásbíróshoz járásbíróvá nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A közoktatási miniszter Köhn Ilona vizaknai óvónót a nagybocskói óvodához helyezte át.

— **Új gyárak hazánkban.** Az első osztrák jutafonó- és szövőgyár nálunk az eddigi kettőhöz harmadik gyárat, az osztrák Mentschik-czég fonó- és szövőgyárat állítanak; Hajdubörszörményben szintén szövőgyár van alakulóban; Rózsahegyen ezellülő gyárat, Eszéken cukorka- és csokoládégyárat, Selmeczbányán fehérneműgyárat, Újvidéken gyapjuszövőgyárat, Székesfehérvárott gyufagyárat, Ferenczelen kénsavgyárat, a torockói vasérc-telepeket, melyeknek tulajdonosa Thorocky Viktor br. és Miklós Gyula dr. ügyvéd, megvette az Oberschlesische Eisenindustrie A.-G. für Bergbau und Hüttenbetrieb (Gleivitz) 1.300.000 koronáért. A német társaság a feltárási munkákat már megkezdette és amennyiben kellő mennyiségű faszénen tud az ottani közbirtokosságnál beszerezni, Vidályon nagyobb szabású aczélművet létesít; ha pedig faszén nem volna beszerezhető, akkor az erceket kiszállítják Németországba és ottani gyárban dolgozza fel, Máramarosszigeten faiparúgyárat létesítenek.

— **A Gyermekvédő Liga** céljaira Szeidel József bornagykereskedő 5 koronát adott, mely összeget ezennel köszönettel nyugtatunk.

— **Szavaló művész.** Ma vasárnap d. e. 11 órakor B. Sió Ferencz recitátor vidám és komoly költői művekből előadást tart a kollégium tornatermében. I. Drámai mű-

sor: „A hajótörés“. Drámai monolog. „Az órlt.“ Rhapszodia. „Tetemre hívás.“ Balлада. „A kovácsok munkaszegése.“ Drámai monolog. „Julius Caesar.“ Shakespeare tragédiájából a forumjelenet. II. Humorisztikus műsor: „A légy.“ Humoros monolog. „Desperát ur.“ (A kinek soha semmihez se volt kedve!) Humoros monolog. „Szeretem a nőket!“ Trefás monolog. „Az udvarias ember.“ Kedélyes monolog. „A rákok, Humoros monolog. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Köszönet.** A Nagyenyedi Kisegítő Takarékpéztárnak körünket támogató 100 koronás adományáért ezton is hálás köszönetünket nyilváníjuk. 1907. április 11-én. A nagyenyedi Iparos-Önképzőkör elnöksége.

— **Az alsófehérvármegyei róm. kath. Tanítóegyesület** f. hó 23-án Borbándon, a róm. kath. iskolában közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. 8 1/2 órakor isteni tisztelet. 2. Gyakorlati tanítást tartanak órarend szerinti: Butyka Sándor szentszéki tanácsos, plébános és Antal Károly tanító. 3. Elnöki megnyitó és a hivatalos átiratok előterjesztése. 4. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 5. Kóródy Miklós képezdei tanár ABC és Reálolvasó könyveit ismerteti Szász Károly tanító. 6. A gyakorlati tanítások megbeszélése. 7. Jelentés a múlt évi pályamunkákról. 8. Pénztárosi jelentés. 9. A jövő közgyűlés helyének és tárgyainak meghatározása. 10. Indítványok.

— **Szózat a románokhoz.** Szegeden hazafiás román nemzetiségi bizottság alakult, a melynek a Szegeden lakó román származású bírák, magán- és köztisztviselők a tagjai. Ez a bizottság most manifesztumot szövegezett meg, a mely megvilágosítja azt az aknariunkát, a melyet a nemzetiségi képviselők a magyar nyelv ellen folytatnak. A kiáltvány a hazánkban élő román intelligencia nevében tiltakozik a nemzetiségi képviselők izgatása és magatartása ellen és felszólítja a hazafiásan gondolkozó nemzetiségeket, hogy tartsanak mindenütt népgyűléseket és tiltakozzanak ott a nemzetiségi képviselők hazafiásan törekvései ellen. A hazafiás román nemzetiségi bizottság manifesztuma behatóan foglalkozik a képviselőházban most tárgyalt népkolai javaslattal, a mely szerinte lehetővé teszi az összes nemzetiségeknek s így román népnek is régen óhajtott kulturális haladását, a nélkül, hogy a fajhoz való ragaszkodás és az anyanyelv művelése a legkevésbé is veszélyeztetve volna. Hivatkozik a kiáltvány az államnyelv ismeretének szükségességére s ezután szemérmelennek, erkölcsstelennek mondja a nemzetiségi képviselők abbeli eljárását, hogy csupán a magyar nyelvet tartják veszedelmesnek a román fajra, minden más tanítási nyelvbe pedig belenyugodnának. A román nemzetiségi képviselők is jól beszélnek a magyar nyelvet, a nélkül, hogy megártott volna, vagy faji jellegüket veszedelembé ejtette volna. Ha a francia vagy német nyelv megtanulása nem volt káros befolyással a nemzetiségi gyermekekre, miért csigázná el éppen a magyar nyelv tanulása az agyvelőt. És mivel okoják meg a görög-keleti papoknak és tanítóknak azt az eljárását, hogy a német

nyelvet megtanulják, de a magyart nem? Ha a nemzetiségi képviselők meg nem tanultak volna magyarul, nem juthattak volna a parlamentbe sem, a hol a helyett, hogy fajuknak jobb anyagi helyzetet eszelnének ki, hazafiásan, a jó testvéri egyetértést megzavaró, honfitársaink gyűlöletét czélzó, néptanítóink boldogulását megakadályozó aknamunkát végeznek.

— **Aranygyűrű-kartel.** Az aranygyűrűgyárosok azon fíradoznak, hogy egy kartelt létesítsenek és szintén osztrák-magyaruk tervezik azt. Ez ügyben márczius 3-án gyűlés is volt Bécsben, melyen magyar részről Zwillinge Adoif, Helfer és Lang aranygyűrűgyárosok vettek részt. Ezen a gyűlésen a főbb pontokban máris megegyeztek a gyárosok és most már csak a részletek kidolgozása van hátra.

— **Budapest látványossága** az Ámor Nagykevelház (ezelőtt Beliczay) Nagymező-utca 7. A kávéházban valódi párizsi élet látket. A mulatóhely egyik nevezetessége Toll Árpád és Karoly kitűnő zenekara.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részv.-társ.

A ki Budapestre jön, ide megy!

ÁMOR NAGY KÁVÉHÁZ

(ezelőtt Beliczay)

Budapest, Nagymező-utca 7. sz.

Tulajdonos: KANZLER GYULA.

Naponta TOLL ÁRPÁD és TOLL KAROLY teljes zenekara hangversenyez.

Minden idegen nézze meg!

Könhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy -féle cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félet fogadjunk el!

244 10-12

A nagyérdemű közönséget tisztelettel kéri

TÁNGEL JÓZSEF

női, férfi és gyermekdivatáru kereskedő,

hogymielőtt tavaszi szükségletét bárhol is beszerezné, előbb főtér 4-ik szám alatt lévő raktárát, mely a közelgő idényre dusan van a legjobb minőségű árukkal ellátva, sziveskedjék meglátogatni.

Elköltözés miatt
házi butorok és ker-
tészeti virágok igen
olesó árért azonnal eladók
Mecser László kertésznél.

Köhögés!

Ki ide nem figyel, maga
ellen vétkezik!
Kaiser
Caramell-cukorkái
a három fenyűvel.
Orvosiilag kipróbálva és ajánlva
rekedtség, katarrhus és köhögés
ellen.
4512 bizonyítvány igazolja,
hogy megtartja, amit ígér.
Csomagja 20 és 40 fillér.
Schiessel Károlynál
Balázsfalván.

Legközelebbi húzásokra a legkedveltebb sorsjegyekből álló csoport
vételt ajánljuk:

3 darab Erzsébet királyné sorsjegy
Huzás: március 1-én, július 1-én és november 1-én.

1 darab József sorsjegy
Huzás: május 15-én és november 15-én.

1 darab Bazilika sorsjegy
Huzás: március 1-én és szeptember 1-én.

Évente
hét
húzás!

Legnagyobb főnyeremény **100.000 kor.** Évi összes nyereményei **427.300 kor.**
Ezen állandó értékkel bíró **40 havi 2 kor. 40 fill.** részletfizetésre kapható
eredeti öt sorsjegy

ELFER és ADLER bank és váltóüzletében BUDAPEST V.,
FÜRDŐ-UTCZA 7. szám.
55 5-5 Alapított 1888. évben.

Az első részletnek postautalványon való beküldésénél a sorsjegyek számával
ellátott részletet azonnali játékkal szolgáltatjuk ki. Az első két rész-
letnek egyszerre való beküldése esetén a harmadikat ingyen nyugtazzuk.

Hirdetmény.
Balázsfalván a jóhírnevű Gans-féle
géplakatos műhelyben visszamara-
dott különféle tárgyak: gépfelszerelési
tárgyak, vasesztergák, furógépek, állók
és sokféle szerszámok; továbbá rosták,
trieur és eke-fak, bádoganyagok, üzleti
felhagyás miatt, szabadkézből azonnal
eladatnak.
Értekezheti Balázsfalván Gans
örökösöknél.
71 2-3

LEOPOLD GYULA hirdetői irodája által Budapest, Erzsébet-körút 41. 200 napig kizárólagos kivételével

Requiny-féle
római vértisztító-szörp
páratlan szer minden bőrbajnál,
bujakórtnál. Várbőségben szen-
vedőknek nélkülözhetetlen,
vérjavító és vértisztító.
Nagy üveg 3 kor. 3 üveg
9 kor. utánvéttel küld.
REQUINY ATTILA gyógyszerész.
Budapest, VII., Kúli-ó Kerepesi ut 24.
A híres RÁKÓCZI GYOMORKESEKÜ
egyedül készíti.
Érdekes prospektus ingyen!

KÉSMÁRKI
LENVÁSZON
DAMÁST-
árak csak akkor valódiak,
ha ezen védjeggyel vannak ellátva.
VALDI SZEPESÉG
VED-
JEGY
ECHT ZIPSER

VÉRSEGENYSÉG, ETVÁGYTALANSÁG, IDEGESSEG
gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGER-féle**
TOKAJI CHINA-VASBOR.
Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.
Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyszárakban.
Postán küldi: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kálvin-tér.

TÜDŐBAJOSOKNAK
és mindenkinek, aki köhög, rekedt,
páratlan szolgálatot tesz a
Halapi-féle hársfamészörp
Mintaüveget 8 koronáért küld
APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 64.

PLATSCHÉK VILMOS
elismert legolcsóbb, legszolidabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körut).

A világot
bámulatba ejti a
Hammond
írógép.
Kizárólagos elárultók:
FARAGÓ TESTVÉREK
Budapest, V., Arany János-u. 8.
Kérjen mindenki prospektust!

Szeplő, májfolt, pattanás, miltászer, ráncok
eltűnnek az arczról a valódi
angol
BALASSA FÉLE UGORKATEJ
szájpórással
való bekérés által.
Egy üveg ára 2 korona.
Hosszú ugorkassággal 1 k. puder 1-20 k.
Főszékhely: **BALASSA KORNÉL** gyógyszerész
Bpest, Andrássy-ut 47.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?
SCHULLER FERENCZ
ujjonnan berendezett elsőrangú éttermelben
Budapest, VI., Andrássy-ut 39.
mert ott jó magyar konyha, valódi Gaszta borok és
pontos kiszolgálás van.

KATZER -féle részv. társaság
megóvó-intézete
az első és legnagyobb
Budapest, Ó-utca 42, 44 (sa-
ját ház), 45, 46, és Uj-utca 43.
Katzer szörmeáról az egész világon el vannak
terjedve és elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE
NAGY
VÁSÁROLJON CSAK
KISS-FÉLE
SZERENCSE-SORSJEGYET
KISS KÁROLY és TÁRSA
BUDAPEST KOSSUTH L. U. 13

BABYMIRA-CRÉM
legjobb szer kiltések, ótvár, ráncok,
feldörzsölt és kipálott bőr gyógyítására.
Egyedül készítő:
BRODJOVIN H. gyógyszer. ZÁGRÁB
5 doboz ára bérn. 8 K 20 f., 10 doboz 8 K 80 f.
A BREZDAI MOTORGYÁR
részvénytársaság
benzin-, gáz-, szilvágás-motorok és
benzin lokomobiljai szaktörökben elő-
merültek az összes gyártmányok között.
Vezető igazgató: **GELLÉRT IGMÁC és Tsa**
Budapest, VI., Teréz-körut 61.
Prospektus ingyen.

Pacific
TOJÁS
KÉSZÍTMÉNY
tojás-sárgája helyett
használandó a sütés és főzésnél.
NAGY MEGTAKARÍTÁS.
Kapható minden háztartásban
és drogeriában. Készíti:
STROBENTZ TESTVÉREK. R. F.
vagyásos gyár, BUDAPEST.

„Zsorna”-féle
NEPELEJTS védjeggyű
férfi-
nyakkendő,
kötöző
magyar Ipari
PÁRIS SZÁJLODA
Szálloda: Simon Pál
Budapest, VI., Váci-körut 28. sz.
100 szoba 2-20 K-ig feljebb, kiszolgálás-
nál és villanyvilágításnál együtt. Fürdő,
elegáns kávéház, étterem. Villamos vasúti-
megállóhely az összes pályaudvarok és
hátok felé.

Ez a Keret Szók

ahhoz, hogy a Hoppa angol teint regulator meszeszerű gyors szepítő hatású esetelhelessük, de ez fölösleges is, minék szaporítani a szót,

H O P P A tények beszélnek H O P P A

O vegyének a t. hölgyek 2 kor. 50 fillérért Hoppát és a szeplő, májfolt, bőrvörösség, mitesser, pörsenés, pattanás és más arczisztatlanság esodálatos eltünése minden szónál szebben bizonyítja, hogy a Hoppa minden mást feleslegessé tesz, egymaga pótol krémet, szappant, pudert. Puhítja, ifjítja, finomítja és fehériti az arcot, kezeket, nyakat, vállat.

HOPPA angol teint regulator
főraktára: **HOPPA**
KAISER VILMOS és TSA
drogeriaja

Győr, Baross-út 1. Kapható: gyógyszerárakban és drogeriákban.

67 3-19

Csak **SICULIA** névvel ellátott üvegek valódiak.
A MÁLNÁSI

„SICULIA” FORRÁS-VIZ

a sós savanyuvizek királya.

Sziklarétegeken át fűrt
ártézi forrás.

A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan évszázados. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyaghurutos bántalmak ellen Koranyi, Kéthly, Tauszk, Riegler, Nuriésán József tanár urak szakvéleményei a MÁLNÁSI „SICULIA” forrást a kontinens legdúsabb természetes alkalikus sós savanyuvizének minősítik.

Magyarországi főraktár:

BRÁZAY KÁLMÁN

BUDAPEST, József-körút 37.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeria és fűszerkereskedésben. 1-20

A NAGYSZEBENI

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR

ad jelzálogkölesönöket, félévi (tőkét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre és pedig a következő feltételek mellett:

- A. 4^{3/4}%** kamatláb mellett 50 évi törlesztésre; a kölcsön legkisebb összege 30000 K. — A törlesztés 100 félévi részletben történik; a félévi részlet minden 1000 K. után 26 K. 11 f.
- B. 5^{0/10}%** kamatláb mellett 50 évi törlesztésre; a kölcsön legkisebb összege 20.000 K. — A törlesztés 100 félévi részletben történik; a félévi részlet minden 1000 K. után 27 K. 16 f.
- C. 5^{1/10}%** kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K.
- a) 40 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 29 K. 00 f.
- b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 30 K. 80 f.
- D. 5^{3/4}%** kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 2000 K.
- a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 84 f.
- b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 37 K. 47 f.
- c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 65 K. 05 f.
- E. 6^{0/10}%** kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
- a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 34 K. 98 f.
- b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 39 K. 81 f.
- c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 45 K. 05 f.
- d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 50 K. 09 f.

Az A. alatti kölcsönök csak földbirtokra, a B. C. D. és E. alattiak házakra is adatnak; valamennyi kölcsön — az egyszerűsége miatt — 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetettik ki.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények LINGNER GYÖRGY úr által Nagyenyeden nyújtandó be, ki bővebb felvilágosítással is szolgál.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye.

215 45-104

100 KAT. HOLO.

A legszebb gyümölcsfák.

80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-alany
1 millió előkerítés csemete.
Szálerfák • Diszoszerek • Rozsák.
Bogyogyümölcsök stb.

1 1/2 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai sima és gyökeres szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYOSKÖRIK FISCHER és TÁRSA, és AMBROSI M.

Nagyenyedi

Könyvnyomda és Papíráruhágyár részv.-társaság Nagyenyed.

Dobozárúhágyár. Könyvnyomda. Litografiai és vonalzó műintézet.

Mindenemű **DOBOZÁRUT** (Cartonnage) u. m. egyszerű és hajlított dobozokat gyógyszerészek, cukrászok, kereskedők és gyárosok részére kisebb árucikkek jutányos és ezélszerű csomagolására olcsó áron szállit.

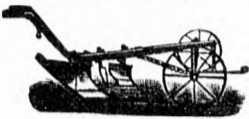
Műveket, folyóiratokat, hírlapokat, körleveleket, képes árjegyzékeket, levélpapírokat, falragaszokat, meghívókat, s mindenemű kereskedelmi és ipari nyomtatványokat, pósta csomagcímkeket, pecsétjegyeket, czimkéket, ragjelzőkeket, porkapszulákat, papírzacskókat, kötőzópapírokat és mindenemű gyógyszerészeti nyomtatványokat készít könyv- és könyvnyomdai, valamint dombornyomásban, olcsó áron, szép és izléses kiállításban.

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN.

Elvállalok mindennemű épület, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrások, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanycsengők, telefon és villámhárítók szakszerű szerelését. Varró gépek és kerékpárok javítását s gyári árban való újonnan beszerzését, vegre mindennemű gőzeséplők, motorok, szivattyúk és szivattuskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árakban való beszerzését. — Ajánlom a ga. daközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan nezeifejű ekéimet és vasboronáimat, melyeket jótállás mellett felelősséggel adok el, nem teiszóket kicserélek, vagy kívánság szerint átalakítok.

Szakmámba vágó költségvetéssel díjtalanul szolgálók. Beesés pártfogást kér

siváló tisztelettel

HEGYI JÁNOS,

műlakatos és gépjavitó műhelye

12 30—104

Kiadó lakás.

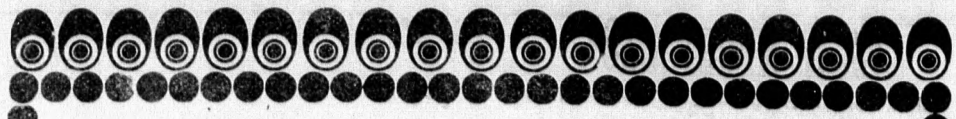
Szentkirály-utca 41. szám alatt **3 szoba, veranda, kert, konyha, kamra,** mellékhelyiségekkel együtt **azonnal kiadó.**

Évi bér 540 korona.

Értekezni lehet

Bisztritsány Lajos úrnál.

69 3—

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r.-t.

Részvénytőke: 400.000 kor. Tartalékalap: 200.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöhiteli pénzüzetek részvényeire.

Vásárol és elad értékpapírokat.

Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.

Időben kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.

Váltókat az összeg nagysága szerint 5 $\frac{1}{2}$ %, 6%, 6 $\frac{1}{2}$ % mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6% mellett számíttol le.

Betétet 4 $\frac{1}{2}$ % kamatláb mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

14 30—104

Valódi francia

színházi látcsövek

csekély havi

részletfizetésre!

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED

Budapest, VI., Eötvös-utca 32.

Látcső-árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kitünő minőségű és legnagyobb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-gyár Brassóban.

16 25—50

Nagyenyeden kapható Klemm Pál úrnál Szentkirály-utca 128. szám.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.